

Силабус курсу
**ПРАВОВІ ТА ПРОФЕСІЙНІ СТАНДАРТИ,
ЖУРНАЛІСТСЬКА ЕТИКА**

Галузь знань: **06 «Журналістика»**
Спеціальність: **061 «Журналістика»**
Ступінь вищої освіти: **перший (бакалаврський)**
Освітньо-професійна програма: **«Правова журналістика»**

Рік навчання: **I**
семестр: **I**

Кількість кредитів: **4**
мова викладання: **українська**

КЕРІВНИК КУРСУ

ПП: к. н. із соц. ком, викл. *Комінярська Людмила Анатоліївна*

Контактна інформація: lpstkalec@ukr.net +380966909385

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Курс «Правові та професійні стандарти, журналістська етика» є обов'язковою дисципліною професійної підготовки журналістів ступеня вищої освіти «бакалавр», призначений для вивчення особливостей роботи журналіста у різних видах мас-медіа.

Мета дисципліни – формування системи знань професійної моральної культури журналіста, який зобов'язаний дотримуватися вимог журналістської етики, свідомо формувати моральну культуру соціуму через ЗМІ й робити правильний моральний вибір у професійній діяльності.

Завдання курсу полягає в тому, щоб дати системні знання демократичних ціннісно-етичних орієнтирів, етичних вимог, закріплених у міжнародних, національних, корпоративних нормативних документах з журналістської етики, сформувати моральну свідомість журналістів, виробити навички дотримання професійних етичних вимог, виробити вміння врегульовувати моральні проблеми в професійній діяльності, а також підвищити моральну культуру майбутніх журналістів

СТРУКТУРА КУРСУ

Години (лек. / практ.)	Тема	Результати навчання	Завдання
2/2	1. Актуальність і значення журналістської етики.	Розуміти місію, бачення, цінності навчальної дисципліни «Журналістська етика»; поняття «етика» і «мораль». Знати етапи становлення журналістської етики в системі наук на основі теоретичних праць; виникнення та розвиток журналістської етики; специфіку і завдання журналістської етики.	ПОТОЧНЕ опитув.
4/2	2. Мета, функції професійної	Аналізувати особливості й значення моральної	ПОТОЧНЕ

	моралі журналіста.	культури ЗМІ; гострі моральні проблеми в ЗМІ: дифамація, компромат, жорстокість, насильство, скандали, „джинса” (замовний матеріал), чорний піар, ксенофобія, втручання в приватне життя. Розуміти складові індивідуальної моральної культури журналіста.	опитув.
4/2	3. Нормативні джерела журналістської етики.	Аналізувати основні нормативно-правові документи у царині професійної етики журналістів. Знати типологію документів з журналістської етики; міжнародні документи з журналістської етики та їх принципи; українські кодекси етики; міжнародні кодекси етики; національні документи з журналістської етики та їх вимоги; корпоративні документи з журналістської етики та їх вимоги; редакційні кодекси етики.	поточне опитув.
4/2	4. Етичні цінності і етичні норми журналіста.	Знати поняття «етичні цінності»; види етичних цінностей; службові обов'язки та заборони журналіста. Розуміти девіантність норм журналістської етики. Характеризувати етичні норми тоталітарної журналістики; етику журналістики перехідного періоду.	поточне опитув.
4/2	5. Інформаційні права журналіста.	Аналізувати доступ до інформації: фактичні можливості громадян та ЗМІ; основні елементи свободи ЗМІ; зловживання свободою ЗМІ; кримінальний захист права українських журналістів на професійну діяльність. Розуміти особливості інформації з обмеженим доступом. Знати специфіку акредитації та особливості підготовки інформаційного запиту як форми доступу журналіста до інформації.	поточне опитув.
4/4	6. Особливості дотримання етичних норм під час вербального або невербального спілкування	Знати мовленнєвий етикет журналіста; правила вербального етикету; етикетні правила для журналіста-мовця, журналіста-слухача; етикет міміки і жестів журналіста. Розуміти особливості дрескоду журналіста; етикет вчинків, дій, поведінки у професійній діяльності журналіста.	поточне опитув.
4/2	7. Етичні особливості спілкування у неформальних умовах.	Знати етичні норми для неформального спілкування; характеризувати види неформального спілкування журналістів; аморальність міміки, жестів, дрескоду та речового етикету журналіста	поточне опитув.
4/2	8. Висвітлення приватного життя.	Аналізувати публічне та приватне право. Розуміти поняття приватного життя; право особи на приватне життя; поняття публічної персони. Розуміти висвітлення приватного життя публічних осіб; поняття полеміки та критики в ЗМІ, їх види; етичні принципи реклами в ЗМІ.	поточне опитув.
4/2	9. Правова основа захисту честі і гідності людини.	Знати юридичне визначення поняття «дифамація», «наклеп», «образ»; термін «оціночне судження»: виникнення, застосування на практиці. Розуміти загальні вимоги при роботі з інформацією; висвітлення надзвичайних ситуацій і виняткових випадків.	поточне опитув.
4/2	10. Журналіст і суспільна безпека.	Розуміти поняття захисту честі, гідності, ділової репутації в межах цивільного процесу; моральної шкоди. Знати особливості дифамації: можливості	поточне опитув.

		досудового вирішення конфлікту; висвітлення надзвичайних ситуацій і виняткових випадків.	
4/4	11. Етика реклами в ЗМІ.	Знати історичне походження і суть етикетних правил; види етикету (вербальний, кінетичний, соматичний, мімічний, предметно-речовий; загальний, професійний; офіційний, неофіційний); офіційний та неофіційний етикет журналіста як вид професійного етикету: етикет вітання, знайомства, ділової розмови, етикетні правила інтерв'ю, пресконференції, фуршету тощо.	ПОТОЧНЕ ОПИТУВ.
4/4	12. Журналістський етикет.	Знати етичні норми та журналістські стандарти у сучасних засобах масової інформації. Розуміти найбільш поширені порушення етичних норм. Аналізувати порушення етичних норм та журналістських стандартів у друкованій пресі та аудіовізуальних ЗМІ. Знати відповідальність за порушення етичних норм; сутність Кодексу професійної етики.	ПОТОЧНЕ ОПИТУВ.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Бондаренко І. С. Журналістська етика: навчально-методичний посібник для студентів освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» напряму підготовки «Журналістика». Запоріжжя: ЗНУ, 2018. 107 с.
2. Етична журналістика: короткий посіб. за матеріалами тренінгів «Вивчення стандартів журналістської етики» / упоряд. С. Томіленко, Т. Бондаренко; Міжнародний фонд «Відродження», Агентство з міжнародного розвитку США. Черкаси : Медіапрофесіонал, 2007. 56 с. (Відкритий фонд для ЗМІ – Україна).
3. Іванов В. Ф., Сердюк В. Є. Журналістська етика: підручник / Іванов В.Ф., Сердюк В. Є. К.: Вища шк., 2007. 237 с.
4. Копистинська І. Мовні покручі всеукраїнських ЗМІ у період російського вторгнення // Український інформаційний простір. Ч. 10. 2022, КНУКіМ. С. 66-84.
5. Копистинська І. М. Основи журналістської майстерності. Навчально-методичний комплекс. [Електронне видання]. Івано-Франківськ. 2022. 35 с. <https://kjourn.pnu.edu.ua/wpcontent/uploads/sites/54/2022/12/Основи-журналістської-майстерності-навчальнометодичний-комплекс.pdf>
6. Кузнецова О.Д. Журналістська етика та етикет: монографія /О.Д. Кузнецова. Львів: Світ, 1998. 412 с.
7. Кузнецова О. Д. Професійна етика журналіста: посібник / О.Д.Кузнецова. Львів: ПАІС, 2007 246 с.
8. Приступенко Т. О. Теорія журналістики: етичні та правові засади діяльності засобів масової інформації: навч. посіб. / Т. О. Приступенко. К.: Знання, 2011. 351 с.
9. Хлистун Г. Ю. Етика засобів масової інформації в сучасних політичних умовах: автореф. дис... канд. політ. наук: 23.00.03 / Хлистун Ганна Юрїївна; Київський національний ун-т ім. Тараса Шевченка. Інститут міжнародних відносин. К., 2005. 20 с.
10. Ширченко Я. І. Журналістська етика: проблеми і концепції (світовий та вітчизняний досвід): автореф. дис... канд. наук із соц. комунікацій: 27.00.01 / Ширченко Ярослава Іванівна; Київський національний ун-т ім. Тараса Шевченка. Інститут журналістики. К., 2008. 16 с.
11. Іванов В. Ф., Штурхецький С. В. Практикум із журналістської етики: Навч. видання / В. Ф. Іванов. Рівне, 2012, 320 с.

12. Федик О.С. Журналістський текст: спроба національно-онтологічної характеристики / Ольга Станіславівна Федик. К.: МНК ВО, 1992. 100 с.
13. Федик О.С. Мова як духовний адекват світу (дійсності): монографія / Ольга Станіславівна Федик. – Львів: Місіонер, 2000. – 300 с.
14. Шаповал Ю.Г. Феномен журналістики: проблеми теорії / Юрій Григорович Шаповал. Рівне, 2005.
15. Шкляр В.І. Основи теорії журналістики / Володимир Іванович Шкляр. К., 1996.
16. Шкляр В.І. Теорія і методика журналістської творчості: конспект лекцій / Володимир Іванович Шкляр. К., 1999. 44 с.

Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів і перескладання. Для виконання індивідуальних завдань і проведення контрольних заходів встановлюються конкретні терміни. Перескладання модулів відбувається з дозволу дирекції факультету за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Політика щодо академічної доброчесності. Використання друкованих і електронних джерел інформації під час контрольних заходів та екзаменів заборонено.

Політика щодо відвідування. Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання. За об'єктивних причин (наприклад, карантин, воєнний стан, хвороба, закордонне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу з дозволу дирекції факультету.

Критерії, форми поточного та підсумкового контролю

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни визначається як середньозважена величина, залежно від питомої ваги кожної складової залікового кредиту.

Заліковий модуль 1	Заліковий модуль 2	Заліковий модуль 3	Заліковий модуль 4	Разом
20 %	20 %	20 %	40%	100 %
1. Усне опитування під час занять. (6 тем по 5 балів = 30 балів) 2. Письмова робота = 70 балів.	1. Усне опитування під час занять (6 тем по 5 балів = 30 балів). 2. Письмова робота = 70 балів.	1. Написання та захист КППЗ = 80 балів. 2. Виконання завдань під час тренінгу = 20 балів.	1. Тестові завдання (5 тестів по 6 балів за тест) – макс. 30 балів 2. Теоретичні питання (2 питання) – по 35 балів, макс. 70 балів.	

Шкала оцінювання

За шкалою ЗУНУ	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90–100	відмінно	А (відмінно)
85–89	добре	В (дуже добре)
75–84		С (добре)
65–74	задовільно	D (задовільно)
60–64		Е (достатньо)

35-59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1-34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)